

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

ALCOSSER

EL COMTAT

AJUNTAMENT
D'ALCOSSER

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Lingüísticotècnics

RECULL
Vicent Cabanes Fitor
Sergi Silvestre Pérez

TEXT
Sergi Silvestre Pérez

GRAFISME
Esperança Martínez Molina

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Alcosser, 258

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 963 874 023
Adreça electrònica: avl@avl.gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Alcosser

ISBN: 978-84-482-6753-7
Depòsit legal: V-2947-2022
Impressió: gràfiques **vimar**
Algarra de Rego, 11 • 04, 06 191 63 30 • Pícnova • València

www.avl.gva.es

ALCOSSER

El terme d'Alcosser (comarca del Comtat), que té 4,39 km², fita al nord amb Gaianes; a l'est, amb Planes, i al sud, amb Benimarfull i Muro d'Alcoi, amb el qual també limita per l'oest. El poble, situat a uns 350 metres sobre el nivell del mar, s'assenta a l'esquerra del riu d'Alcoi. L'economia, basada des de sempre en l'agricultura (cereals, vinya, olivars), ha condicionat la demografia, que va disminuir sobretot des de la primera mitat del segle XIX; tot i que hui en dia, gràcies a les indústries tèxtils i de borra existents, s'ha estabilitzat: 226 habitants segons l'últim cens.

El topònim *Alcosser* prové del diminutiu QUSAIR de l'àrab QASR, 'fortalesa', 'palau'; en este cas, 'fortalesa menuda', nom que es repeteix en un altre llogaret valencià, *Alcosser de la Ribera*, actualment despoblat.

El poble, conquistat per Jaume I a mitjan segle XIII, va ser lloc de moriscos fins al segle XVI; l'any 1574 hi havia 35 cases. Després de l'expulsió, les propietats dels moriscos van passar a mans del comte de Cocentaina, que no els havia permés de cap manera vendre les seues possessions. Així, per a resoldre la situació de la repoblació es va optar, com en altres territoris valencians, pel sistema emfitèutic, és a dir, la propietat compartida. Esta relació es va regular mitjançant les cartes pobles, firmades entre els senyors i els nous pobladors.

Amb tot, Alcosser no va tindre una carta pobla específica, i la seua repoblació va estar regulada per les condicions de la carta pobla de Muro. El motiu adduït va ser que la possessió estava *sub iudice*, és a dir, pendent de resolució judicial: el comtat de Cocentaina havia estat vinculat anys arrere al llinatge dels Corella (concretament l'any 1547), però l'adquisició de la població va ser tres anys posterior i no va ser inclosa en el vincle. Així, quan Eiximén Roís de Corella va fer testament en 1601 es trobà el lloc d'Alcosser entre els béns de lliure disposició. Este estava enemistat amb el seu únic fill (ja mort) i va desheretar els seus nets a favor d'un cosí germà, Roderic de Corella. Però Alcosser era un bé important per a arredonir el patrimoni dels comtes, ja que en cas de passar a un altre senyor es podien reiniciar vells conflictes sobre la seua jurisdicció i regs, qüestió que, a mitjan segle XVI, ja va portar a una guerra declarada entre el comte de Cocentaina i el baró de Planes (antic senyor d'Alcosser). Este plet va finalitzar per la concòrdia establida anys després (1677), sense que mai els comtes hagueren deixat de percebre les rendes d'Alcosser. Per este motiu, la situació legal va aconsellar no concedir l'anomenada carta pobla, que podria haver sigut contestada; i per la mateixa raó la vintena d'establiments efectuats es van retardar fins a la primera mitat de 1616, regulats per les condicions de la carta pobla de Muro.

El conflicte sobre la senyoria, juntament amb els efectes dels terratrèmols de 1617 i 1643, les epidèmies i la mobilitat demogràfica d'este període, va fer perillar la repoblació d'Alcosser, que va estar a punt de veure's deshabitat a mitjan segle XVII.

Finalment, cal afegir que el poble conserva encara les ruïnes d'un antic castell d'època islàmica. Celebra la festa patronal a finals d'agost o a primeries de setembre en honor de Sant Gil, tot i que també se celebra el dia del Crist de la Pietat i el dels Sants de la Pedra, Abdó i Senén, i pel mes de febrer la festivitat de Sant Blai. Pel terme es pot gaudir d'excursions fins al pantà de Beniarrés, des d'on hi ha una magnífica panoràmica de la vall i del curs del riu d'Alcoi.

ALCOSSER

Orografia

la Serreta

Pla de l'Omet

Hidrografia

Barranc de la Font de Frau

Barranc de les Onzenes

Barranc de les Solsides

Barranc de Parets

Barranc de Ros

Barranc de Turballos

Barranc del Mas d'Alfagar

Barranc del Quint

Barranc dels Alcavons

Bassa de Saleres

Embassament de Beniarrés

Font de Frau

Font de Mojà

Font del Ros

Riu d'Agres

Riu d'Alcoi (o Serpis)

Poblament

Alcosser

l'Espartera

Mas de l'Alacantí

Mas de l'Horta Nova

Partides i paratges

Cardona

el Cassó

el Cementeri

el Molí de Beltrà

el Molí

el Pla d'Abat

el Pla de Jordi

el Quint

els Planets

els Ràfols

Felícia

l'Altet de Garcia

l'Horta Nova

la Bassa de Saleres

la Catalana

la Font de Frau

la Isabel·la

les Cabanyes

les Camades Llargues

les Covetes

les Eres

les Foies

les Hortes de Baix

les Hortes de Dalt

les Llomes

les Onzenes

les Solsides

Parets

Vies de comunicació

Assagador de la Isabel·la
Assagador del Camí Real
de Planes
Camí de Benàmer
Camí de Benimarfull
Camí de Gaianes
Camí de l'Horta Nova
Camí de la Catalana
Camí de les Llomes
Camí de Muro
Camí del Cassó

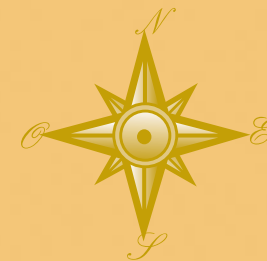
Camí del Mas d'Agustí
Camí del Mas de l'Horta Nova
Camí del Molí de Beltrà
Camí del Pantà
Camí del Quint
Camí dels Ràfols
Camí Real de Gandia
l'Assagador
Recta d'Alcosser
Senda de Felícia
Senda del Quint

Altres llocs d'interés

Cementeri
el Calvari
el Molí
Molí de Beltrà

Molí de Brutinel
Molí de Ros
Polígon Industrial

Alcosser

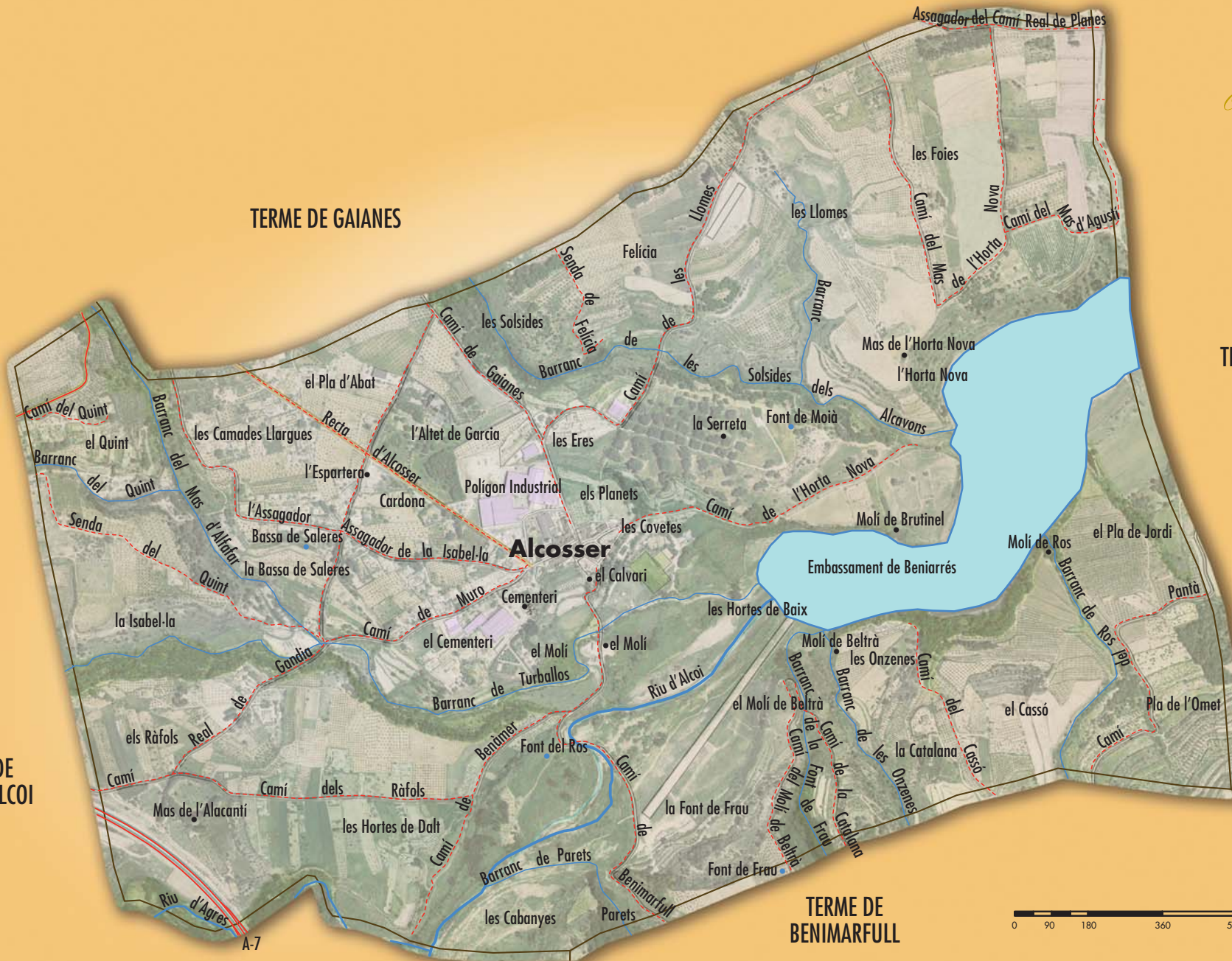

TERME DE GAIANES

TERME DE PLANES

TERME DE MURO D'ALCOI

TERME DE BENIMARFULL

El Comtat

